

2018-07-12
U2018/03106/S**Utbildningsdepartementet**Statens skolverk
106 20 StockholmSpecialpedagogiska skolmyndigheten
Box 1100
871 29 Härnösand

Uppdrag att svara för genomförandet av fortbildning i specialpedagogik för lärare i grundskolan, motsvarande utbildning vid särskilda ungdomshem och sameskolan

Regeringens beslut

Detta uppdrag ersätter det av regeringen den 10 december 2015 beslutade uppdraget att svara för genomförandet av fortbildning i specialpedagogik för lärare i grundskolan, motsvarande utbildning vid särskilda ungdomshem och sameskolan (U2015/05783/S).

Regeringen uppdrar åt Statens skolverk och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) att gemensamt ansvara för genomförandet av fortbildning i specialpedagogik. Syftet med uppdraget är att stärka den specialpedagogiska kompetensen generellt i skolan. Innehållet i fortbildningen ska utgå från lärarnas behov och vara verksamhetsnära. Målgruppen är alla legitimerade lärare i grundskolan, motsvarande utbildning vid särskilda ungdomshem och i sameskolan med prioritering av lärare i grundskolans årskurs 7–9. I uppdraget ingår också att svara för utbildning av handledare som ska ha till uppgift att handleda lärare inom det specialpedagogiska området. Handledarutbildningen ska i första hand erbjudas behöriga speciallärare och specialpedagoger.

Fortbildningen bör baseras på kollegialt lärande med professionellt stöd i form av handledare. Handledarna ska i första hand vara behöriga speciallärare och specialpedagoger som på 10 eller 20 procent av heltid tjänstgör som handledare för lärare som deltar i fortbildningen. Huvudmannen ska kunna ansöka om statsbidrag för såväl deltagande lärare som handledare.

Vidare ska Skolverket och SPSM ansvara för att tillhandahålla en webbplats för fortbildningen. På webbplatsen ska det finnas relevant forskningsbaserat stödmaterial i form av bl.a. utbildningsmoduler. Utbildningsmodulerna kan vara indelade i dels allmän specialpedagogik, dels specialpedagogik med särskilda inriktningar, som exempelvis neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Stödmaterialiet ska vara utformat så att det ger lärare ökade kunskaper om användbara, effektiva och beprövade specialpedagogiska förhållningssätt, metoder och arbetssätt för att möta elevers olika behov.

Genomförande, redovisning och utvärdering av uppdraget

Uppdraget ska genomföras så att utbildningen kan pågå t.o.m. vårterminen 2020.

Skolverket och SPSM bör inhämta synpunkter från andra relevanta myndigheter och organisationer som berörs av uppdraget, såsom exempelvis Riksförbundet Attention, Autism- och Aspergerförbundet och Dyslexiförbundet. Skolverket och SPSM bör även inhämta information om eventuella specialpedagogiska utbildningsinsatser som huvudmännen i dag bedriver i egen regi. För att möjliggöra synergieffekter bör detta uppdrag i möjligaste mån samordnas med övriga nationella skolutvecklingsprogram, såsom exempelvis Läslyftet och Matematiklyftet.

Skolverket och SPSM ska löpande hålla Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) informerat om hur arbetet med uppdraget fortskrider. En delredovisning av uppdraget som innehåller erfarenheterna av genomförandet av uppdraget U2015/05783/S t.o.m. läsåret 2017/18 ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 15 oktober 2018. En slutredovisning inklusive en utvärdering av satsningen för 2016–2020 ska lämnas senast den 15 oktober 2020 till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Ekonomiska förutsättningar för uppdraget

För uppdraget fördelas 170 miljoner kronor för 2018. Kostnaden ska belasta det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för budgetåret 2018 uppförda anslaget 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet, anslagspost 3 som disponeras av Skolverket och fördelas efter beslut av regeringen. För 2019 och 2020 beräknar regeringen 59 miljoner kronor årligen. Av de medel som sammantaget har avsatts för hela uppdraget (2016-2020) får högst 20 miljoner kronor användas för utveckling av

webbplats och stödmaterial och högst 35 miljoner kronor för administration, uppföljning och utvärdering av uppdraget. Med undantag från 2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) får anläggningskostnader finansieras från dessa medel. Av de medel som får användas för utveckling av webbplats och stödmaterial, administration samt uppföljning och utvärdering av uppdraget får SPSM använda högst 1 miljon kronor 2018. För 2019 och 2020 beräknar regeringen att SPSM får använda högst 3 miljoner kronor respektive 1 miljon kronor. Kostnaden ska belasta anslaget 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet, anslagspost 2 som SPSM disponerar.

Bakgrund

Enligt skollagen (2010:800) ska alla barn och elever ges den ledning och stimulans de behöver i sitt lärande och i sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. För att detta mål ska kunna uppnås måste det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. För att alla elever ska ges möjlighet att tillgodogöra sig undervisningen ska lärare anpassa undervisningen utifrån varje elevs behov och förutsättningar.

Kunskapsresultaten har sjunkit i den svenska skolan i flera årtionden enligt internationella undersökningar. Det är dock glädjande att internationella studier under de senaste åren visar på förbättrade kunskapsresultat (se t.ex. PISA 2015, TIMSS 2015 och PIRLS 2016). Nationell statistik visar dessvärre att 17,5 procent (13,6 procent av flickorna och 20,8 procent av pojkarna) lämnade grundskolan vårterminen 2017 utan att ha blivit behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan. Elever med funktionsnedsättning, utländsk bakgrund och nyanlända elever har generellt sett svårare att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i grundskolan.

I skollagen finns bestämmelser som reglerar att om en elev riskerar att inte nå kunskapskraven ska det skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Om sådana insatser inte är tillräckliga kan det bli aktuellt med särskilt stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Sedan läsåret 2012/13 samlar Skolverket in uppgifter om särskilt stöd i grundskolan. Statistiken visar att 5,2 procent av eleverna i grundskolan hade ett åtgärdsprogram läsåret

2017/18 omfattas, vilket motsvarar nästan 53 800 elever. Detta är en ökning med 0,2 procentenheter jämfört med föregående läsår.

Att varje elev tidigt tillägnat sig grundkunskaperna är viktigt för att eleverna ska kunna nå kunskapskraven även under skolans senare årskurser och för att de ska nå goda resultat i alla ämnen i grundskolan och senare, t.ex. i gymnasieskolan. När det gäller nyanlända är det särskilt viktigt att säkerställa att eleverna inte tappar i sin utveckling bara för att de börjar skolan i ett nytt land.

I budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1) föreslog regeringen olika insatser för att öka andelen behöriga speciallärare och specialpedagoger. Många lärare och skolledare efterfrågar kompetensutveckling och grundläggande kunskaper i att bättre kunna möta, motivera och engagera varje elev. Regeringen bedömer att många fler lärare än speciallärare och specialpedagoger behöver ökad kunskap om specialpedagogiska metoder och arbetssätt för att i större utsträckning kunna utforma och individanpassa undervisningen för att tillgodose alla elevers olika behov. I budgetpropositionen för 2016 föreslog regeringen därför en ny fortbildningsinsats för att stärka den specialpedagogiska kompetensen. Genom en bred fortbildningsinsats ges goda förutsättningar för att den specialpedagogiska kompetensen stärks generellt hos lärare i grundskolan, i motsvarande utbildning vid särskilda ungdomshem och i sameskolan, och hos lärare i årskurs 7–9 i synnerhet.

Regeringen lämnade 2015 ett uppdrag till Skolverket att ansvara för genomförandet av fortbildning i specialpedagogik (U2015/05783/S). I enlighet med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1, utg.omr. 16) har satsningen förlängts t.o.m. 2020. Inom ramen för uppdraget har Skolverket tagit fram stödmaterial i form av två moduler. Skolverket har även genomfört inledande konferenser för handledare och rektorer på tre respektive fyra orter med syfte att informera om organisering och genomförande av fortbildningsinsatsen. I samarbete med nio lärosäten har Skolverket genomfört handledarutbildning samt erbjudit fortsatt stöd för handledare. Under läsåret 2016/2017 har 86 huvudmän, 1 476 grundskollärare och 162 handledare tagit del av fortbildningsinsatsen med beviljat statsbidrag. Motsvarande siffror för läsåret 2017/2018 är 146 huvudmän, 5 457 lärare och 591 handledare.

Skälen för regeringen beslut

I det föregående uppdraget angav regeringen att Skolverket i arbetet med att planera och genomföra fortbildningen bör involvera SPSM. Mot bakgrund av att SPSM är den myndighet som svarar för statens samlade stöd i specialpedagogiska frågor, med ansvar för att bl.a. anordna och medverka i kompetensutveckling inom det specialpedagogiska området, gör regeringen bedömningen att uppdraget framgent bör genomföras av Skolverket gemensamt med SPSM.

På regeringens vägnar

Gustav Fridolin

Jonas Andersson

Kopia till

Statens skolverk
Specialpedagogiska skolmyndigheten